

Remiss av promemorian Kriminalvårdens skolverksamhet för barn och unga (U2025/02404)

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor yttrande utgår från regeringens mål att alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen samt från regeringens mål att förbättra villkoren för det civila samhället.

MUCF har beretts tillfälle att lämna synpunkter på promemorian Kriminalvårdens skolverksamhet för barn och unga. MUCF ställer sig i huvudsak positiv till de intentioner och förslag som redovisas i promemorian och vill särskilt framhålla nedanstående synpunkter.

MUCF välkomnar ambitionen att tydliggöra och stärka rätten till utbildning för barn och unga som är frihetsberövade inom kriminalvården. Myndigheten ser positivt på att utbildningen ska motsvara den som ges inom det ordinarie skolväsendet. Samtidigt vill MUCF framhålla vikten av att förslagen genomförs med ett tydligt barnrättsperspektiv, där barnets bästa och barnets rätt till delaktighet säkerställs i praktiken.

MUCF vill betona att barn och unga som är frihetsberövade befinner sig i en särskilt utsatt situation och ofta har haft bristande tillgång till utbildning redan före frihetsberövandet. Det är därför avgörande att den utbildning som erbjuds av Kriminalvården inte bara formellt motsvarar ordinarie skolundervisning utan även håller en sådan kvalitet att den bidrar till reell likvärdighet och utveckling för den unge.

MUCF noterar att utredningen föreslår ett nytt undantag från regeln om legitimerade och behöriga lärare. Undantaget innebär att om det inte är möjligt för Kriminalvården att i viss undervisning använda behöriga lärare utan att detta innebär organisatoriska svårigheter får undervisningen i stället bedrivas av annan lärare inom Kriminalvårdens verksamhet. MUCF är kritiskt till att undantaget är betingat av Kriminalvårdens organisation och inte utifrån vad som är bäst för barnet.

I utredningen föreslås att ämnet modersmål inte skall erbjudas eleverna med undantag av för de nationella minoritetsspråken. Det finns flera studier som påvisar att inte bara kunskapen i modersmålet blir bättre av modersmålsundervisningen utan att modersmålsundervisningen har en positiv effekt på skolresultaten i stort. Modersmålsundervisningen kan på så sätt bidra till att barn och unga får en ökad

möjlighet att tillgodogöra sig övrig utbildning. MUCF anser att modersmålsundervisning bör erbjudas till de elever som har rätt till det.

Myndigheten vill understryka att utbildningen bör präglas av kontinuitet och progression även vid kortare vistelsetider. Övergångar mellan utbildning inom kriminalvården och den ordinarie skolverksamheten behöver fungera väl för att undvika avbrott i barnets skolgång. Utbildningen bör utformas så att den stärker barnets framtidsutsikter och möjlighet till vidare studier eller etablering på arbetsmarknaden.

MUCF anser att det är centralt att barnets bästa enligt artikel 3 i barnkonventionen ges ett tydligt genomslag i både regelverk och praktisk tillämpning. Undervisningen bör utgå från barnets individuella behov, förutsättningar och tidigare skolgång. Det är därför viktigt att tidigt kartlägga barnets kunskapsnivå och behov av stödåtgärder. Att det finns tillgång till särskilt stöd och anpassningar i samma omfattning som i ordinarie skolformer. Det kommer att krävas ett nära samarbete mellan Kriminalvården, skolhuvudmän och övriga relevanta aktörer kring barnet.

MUCF vill betona barns rätt till delaktighet enligt artikel 12 i barnkonventionen. Barn och unga som omfattas av kriminalvårdens skolverksamhet bör ges reella möjligheter att komma till tals i frågor som rör dem. Detta innebär bland annat att de ges information om rätten till utbildning anpassad efter deras ålder och mognad. Att barnets synpunkter på undervisningens innehåll, form och stödinsatser bör efterfrågas och beaktas.

MUCF ser att förslaget har potential att stärka barns och ungas rätt till utbildning inom kriminalvården men för att intentionerna ska få verkligt genomslag krävs dock att barnrättsperspektivet integreras i genomförandet och att likvärdighet, kvalitet och delaktighet säkerställs i praktiken.

Det är viktigt att utredningens förslag vad gäller behöriga lärare, rektorer och övriga stödresurser efterlevs och att Kriminalvården får tillräckliga ekonomiska resurser för att genomföra förslagen fullt ut.

I detta ärende har generaldirektör Magnus Jägerskog beslutat. Remissamordnare Kenneth Condrup har varit föredragande.

Magnus Jägerskog
Generaldirektör

Kenneth Condrup
Remissamordnare

